**Świadczenie pielęgnacyjne - jak wypłacać?**

Kategoria: Polityka Społeczna
Opublikowano: piątek, 12, kwiecień 2019 22:51
Patrycja Grebla-Tarasek
Odsłony: 1544

Miasto Sopot nadesłało do naszej redakcji zapytanie odnośnie problemu dotyczącego wypłaty świadczenia pielęgnacyjnego. Sopot wypłacał świadczenie pielęgnacyjne zgodnie z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego K 38/13. Wojewoda pomorski zakwestionował ten sposób wypłaty świadczenia na skutek kontroli przeprowadzonej na zlecenie Ministerstwa Rodziny, pracy i Polityki Społecznej i nakazał zwrot prawie 850 000 zł nienależnie wypłaconych świadczeń.

Obecnie obowiązujące przepisy uzależniają wsparcie dla opiekuna osoby z niepełnosprawnością od tego, na jakim etapie życia ta niepełnosprawność została stwierdzona. Jeśli w dzieciństwie – wparcie wynosi 1470 zł miesięcznie, a jeśli w wieku dorosłym – 520 zł.

Zgonie z wyrokiem Trybunału przepis na podstawie, którego różnicowana jest wysokość przyznawanego świadczenia w zależności od momentu powstania niepełnosprawności, jest w tej części, w której zawiera zróżnicowanie sytuacji podmiotów niekonstytucyjny. Jednak, Trybunał uzasadnieniu wyroku wskazał, że poprawienie stanu prawnego należy wyłącznie do ustawodawcy, który powinien tego dokonać bez zbędnej zwłoki. Jednak żaden rząd przez ponad cztery lata wyroku nie wykonał.

Sopot wypłacał świadczenie pielęgnacyjne z pominięciem kryterium wieku osoby nad, którą sprawowana jest opieka, od momentu wejścia w życie wyroku Trybunału, zgodnie z jego sentencją.

Wojewoda w ustaleniach pokontrolnych powołał się na stanowisko Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z 9 kwietnia 2018 r., że przy przyznawaniu prawa do świadczeń pielęgnacyjnych opiekunom dorosłych osób niepełnosprawnych organy właściwe mają bezwzględny obowiązek przestrzegania przepisów niekonstytucyjnej ustawy (art. 17 ust. 1b ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych) - a nie wyroku TK.

Skutkiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego sygn. K 38/13 jest utrata przez art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych domniemania konstytucyjności. Po ogłoszeniu wyroku ukształtował się zatem nowy stan prawny. Tymczasem jako podstawowy argument negatywnej oceny podczas kontroli działań Sopotu, podane zostało, że po wyroku TK nie uległy zmianie warunki uzyskania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego. Wskazane zostało również, że w uzasadnieniu wyroku Trybunał zawarł stwierdzenie, że „skutkiem wejścia w życie niniejszego wyroku nie jest ani uchylenie art. 17 ust. 1b ustawy, ani uchylenie decyzji przyznających świadczenie, ani wykreowanie „prawa" do żądania świadczenia dla opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych, jeżeli niepełnosprawność podopiecznych powstała w okresie dzieciństwa". Nie ma ono natomiast prawnego znaczenia, bowiem zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenie trybunału Konstytucyjnego są ostateczne i mają moc wiążącą. Trybunał Konstytucyjny nie może uzasadnieniem swojego wyroku przesądzać o tym, że jednoznaczna sentencja wyroku może obowiązywać w innym zakresie, niż wynika to z jej brzmienia.

Co ciekawe osoby, które odwoływały się do sądów administracyjnych na odmowne decyzje w kwestii przyznania niniejszego świadczenia, w efekcie końcowym na skutek wyroków sądowych uzyskiwało prawo do pobierania świadczenia (np. wyrok NSA sygn. I OSK 1614/16).

10 kwietnia 2019 r. odbyło się posiedzenie Zespołu Zdrowia i Polityki Społecznej KWRiST, na którym zgodnie z wnioskiem Związku Powiatów Polskich, sprawa ta stanowiła jeden z punktów obrad Zespołu. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na posiedzeniu Zespołu reprezentował Pan Olgierd Podgórski Dyrektor Departamentu Polityki Rodzinnej.


Phoca PDF

Konkluzja ze spotkania jest taka, że po pierwsze MRPiPS popiera kontrolę prowadzoną przez wojewodę, przyjmując stanowisko, że wójt, burmistrz, prezydent miasta działając jako organ administracji publicznej nie może jako organ pierwszej instancji po prostu przyznać świadczenia pielęgnacyjnego uwzględniając sentencję wyroku TK, chyba że taka decyzja zostanie zmieniona przez organ odwoławczy - SKO albo uchylona przez sąd administracyjnych (w ramach kontroli sądowo-administracyjnej).

Zadaniem Związku Powiatów Polskich jest to o tyle nielogiczne, że zarówno SKO jak i sądy uchlają decyzje organów pierwszej instancji w opisanych przypadkach z powodu naruszenia prawa przez organ I instancji. Akceptacja stanowiska MRPiPS oznacza w praktyce założenie, że aby dana osoba uzyskała należne świadczenie będzie musiała korzystać ze środków odwoławczych. Samorządy stanowią część administracji rządowej – takie postępowania naraża je na zarzut, że naruszają zasadę zaufania Państwa do obywatela.

Natomiast co do oczekiwanej zmiany prawa – od wydania wyroku przez TK minęło ponad 4 lata, stan prawny nie uległ zmianie. Zapytaliśmy czy MRPiPS społecznej prowadzi pracę nad zmianą stanu prawnego. Odpowiedź była wymijająca – tzn. przedstawiciel MRPiPS wskazał, że obecnie toczą się prace nad nowym systemem orzeczniczym i przyjęcie nowego systemu otworzy drogę do ustalenia komu i w jakiej wysokości należy się określone świadczenia. Takie stanowisko jest z naszej perspektywy nie do zaakceptowania. Prace nad nowym systemem orzeczniczym rozpoczęły się dwa lata temu. Do dzisiaj projekt nie został skierowany konsultacji publicznych. Nawet przy założeniu, że konsultacje rozpoczęłyby się w najbliższym czasie, to z uwagi na charakter zmian proces legislacyjnych potrwa jeszcze kilkanaście miesięcy, a to dopiero otworzyłoby drogę do wprowadzania zmian w systemie świadczeniowym. W praktyce oznacza to, że samorządy będą działać w stanie niepewności prawnej jeszcze przez kilka lat.



Phoca PDF